Súd:	Okresný súd Michalovce
Spisová značka:	7C/1/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7724200060
Dátum vydania rozhodnutia:	09. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Milan Mitterpák
ECLI:	ECLI:SK:OSMI:2025:7724200060.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Michalovce sudca JUDr. Milan Mitterpák v spore žalobcu: ppráp. A. B., nar. X. X. XXXX, bytom C. D. X, XXX XX C., zast. Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s. r. o., Ku Potoku 4, 040 16 Košice, IČO: 54 725 542 proti žalovanému: Slovenská republika v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 7 250,- EUR s príslušenstvom takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 2 000,- EUR a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi súd p r i z n á v a nárok na náhradu prvoinštančných trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu z priznanej sumy s tým, že o výške náhrady prvoinštančných trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobcovi súd p r i z n á v a nárok na náhradu odvolacích trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu z priznanej sumy s tým, že o výške náhrady odvolacích trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 4. 1. 2024 domáhal prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaplatenia peňažnej náhrady zo strany žalovaného vo výške 7 250,- EUR a to do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že ako príslušník E. F. G. G. H. s miestom výkonu štátnej služby v Michalovciach a okolí sa predmetnou žalobou domáha zaplatenia nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že do právneho poriadku SR nebola správne transponovaná Smernica Európskej únie č. 2003/88/ES, v dôsledku čoho vzniká žalobcovi škoda. Žalovaným je Slovenská republika podľa Občianskeho zákonníka a podľa § 21 ods. 1 Občianskeho zákonníka je účastníkom občiansko-právnych vzťahov štát, ako právnická osoba. Za Slovenskú republiku, ktorá je vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody pre nesprávnu transpozíciu smernice EÚ, v konaní koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Právomoc súdu je daná podľa § 3 CSP. Vecná miesta príslušnosť je daná v zmysle § 12 CSP, nakoľko predmetom konania je náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku porušenia jeho práva garantovanému mu právom Európskej únie. Tento spor nie je individuálnym pracovným sporom, ale sporom o náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie troch rokov pred podaním žaloby, t. j. od 2. 1. 2021 do 31. 2. 2023. Žalobca predložil súdu výpočet priemerného týždenného pracovného času vypracovaný v súlade s článkom 6 písm. b/ a článkom 16 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne. Jeden služobný

deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t. j. z pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v trvaní 7 alebo 8 hodín. Počas roku 2019 až 2021 sa jednalo o 17 hodinové pracovné zmeny po ktorých bezprostredne nasledovala 7 - hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Počas roku 2022 sa jednalo o 16 hodinové pracovné zmeny po ktorých bezprostredne nasledovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo strávil žalobca na pracovisku sústavne / minimálne / 24 hodín v jednom služobnom dni. Služobná pohotovosť je určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín nasledovne:

- v rokoch 2019 - 2021 na čas od 22:30 hod. do 5:30 hod. , t. j. 7 hodín / od 7:00 hod. do 22:30 hod. a od 5:30 hod. do 7:00 hod. - štátna služba, t. j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín /

- v roku 2022 a 2023 na čas od 22:00 hod. do 6:00 hod., t.j. 8 hodín (od 7:00 do 22:00 a od 6:00 do 7:00 - štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín)

V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas. Počas služobnej pohotovosti sa žalobca ako príslušník HaZZ musí zdržiavať na pracovisku, z tohto sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa mu však čas pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Táto skutočnosť sa potom v konečnom dôsledku prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci október 2021 strávil viac než 240 hodín, v rámci fondu pracovného času mu je vykázaných len 185:12 hodín. V tejto súvislosti poukázal na článok 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES, ktorý stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov tak, aby neprekročil 48 hodín. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie a to sp. zn. C-429/09 G. Fuß, vec sp. zn. C-437/05 J. Vorel, taktiež na vec sp. zn. C-397/01, B. Pfeiffer. V tejto súvislosti poukázal na to, že príloha č. 4 k Zákonu o Hasičskom a záchrannom zbore uvádza, že do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. 11. 2002, avšak jeho znenie túto skutočnosť nepotvrdzuje. Služobnú pohotovosť hasičov Zákon o Hasičskom zbore nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle úniového práva, v dôsledku čoho dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu. V tejto súvislosti poukázal na ďalšie rozhodnutia Európskeho súdneho dvora. Náhrada škody členským štátom spôsobená jednotlivcom porušením ich práva musí byť primeraná vzniknutej škode. Samotná Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia upravujúce proces náhrady škody vzniknutých porušením jej ustanovenia ani stanovenia jej výšky. Vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu ako aj z podmienok jej uplatnenia v slovenskom právnom poriadku môžeme použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa § 11 až § 13 OZ. Nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho úniového práva. V dôsledku toho možno nárok na náhradu takto vzniknutej škody podľa úniového práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva k náhrade ku ktorej dochádza v peniazoch. Vzhľadom na procesnú absenciu ako úniovej, tak aj špeciálnej vnútroštátnej právnej úpravy upraviť by sa mal postup súdu v konaní o náhradu škody spôsobenej žalobcovi porušením úniového práva spravovať existujúcimi vnútroštátnymi pravidlami, t. j. že súd prizná peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch na základe vlastnej úvahy a pri zohľadnení všetkých okolností prípadu.

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 6. 3. 2024 / č. l. 36 - 47 spisu / okrem iného uviedol, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzení v článku 2 ods. 1 ako aj negatívnym vymedzením v článku 2 ods. 2. Inak povedaná Smernica 2003/88/ES neuplatňuje iné odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Úlohy E. a záchranného zboru možno subsumovať pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalovaný poukázal na to, že žalobca nezažaloval svojho zamestnávateľa - štát v mene ktorého koná len ten ústredný orgán verejnej správy do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský záchranný zbor. Navyše ak má žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného. Ak má žalobca za to, že Smernica nebola v jeho prípade správne použitá žalovaný namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie

z dôvodu, že táto mu nie je daná. Z hľadiska vhodnosti transpozície Smernice do vnútroštátneho právneho poriadku SR je potrebné zohľadniť aj výpočet za tri roky, nakoľko ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré podlieha režimu premlčania v trojročnej premlčacej lehote vyplývajúcej z § 101 Občianskeho zákonníka. Žalovaný ďalej poukázal na článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES a jednotlivé ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z., ktoré definujú služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Žalovaný súčasne poukázal aj na článok 15 Smernice 2003/88/ES, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajne škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Právna úprava plánovania služobného času žalobcovi je obsiahnutá v ustanoveniach § - ov 85 až 94 zákona č. 315/2001 Z. z.. Žalobca od svojho nástupu vykonáva štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom v súlade s § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. tak, aby dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch nebola vyššia ako 18 hodín. Služobné dni žalobcu sú vopred plánované. S plánovaným rozvrhom služobného času je žalobca každý mesiac oboznámený najneskôr 3 dní pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca počas svojho pôsobenia v Hasičskom a záchrannom zbore nijakým spôsobom nenamietal rozvrh služobného času a to ani písomne a ani ústne. Smernica 2003/88/ES jasne vymedzuje čo je pracovný čas a zároveň oddeľuje od času odpočinku. Cieľom Smernice 2003/88/ES nie je, aby sa do maximálneho týždenného pracovného času započítaval aj čas odpočinku, inak by ho nerozlišoval. Žalovaný zároveň poukázal na Článok 6 Smernice 2003/88/ES ods. 15 a 16 preambuly v zmysle ktorých členské štáty alebo sociálni partneri môžu uplatniť odchýlky z určitých ustanovení. Na účely predmetného súdneho konania žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalobca poskytol súdu prepočet, ktorý absolútne odporuje Smernici 2003/88/ES a rovnako aj článok 12 ods. 4 Ústavy SR. Z uvedeného dôvodu si žalovaný dovolil poskytnúť prepočet referenčných období spôsobom, ktorý predostrel žalobca, avšak v súlade so Smernicou 2003/88/ES a § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. na 6 - mesačné referenčné obdobia v zmysle žalobcom predložených plachiet.

1/ Prvé referenčné obdobie od januára 2001 do júna 2006 po prepočte jednotlivých hodín predstavuje v priemere 47,05 odpracovaných hodín týždenne. 2/ Druhé referenčné obdobie júl 2021 - december 2021 po prepočte predstavuje 45,48 odpracovaných hodín týždenne.

3/ Tretie referenčné obdobie od januára 2022 do júna 2022 predstavuje po prepočte 48,81 odpracovaných hodín týždenne.

4/Štvrté referenčné obdobie od júla 2022 do decembra 2022 po prepočte odpracovaných hodín predstavuje 4718 hodín odpracovaných hodín týždenne.

5/Piate referenčné obdobie od januára 2023 do júna 2023 po prepočte predstavuje 48,34 odpracovaných hodín týždenne.

6/Šieste referenčné obdobie od júla 2023 do december 2023 po prepočte odpracovaných hodín predstavuje 46,53 odpracovaných hodín týždenne.

V náväznosti na skôr uvedené žalovaný konštatuje, že v danom prípade žalobcovi nie je daný dôvod priznať nemajetkovú ujmu v peniazoch za porušenie práva Európskej únie vo výške, ktorú si uplatňuje, keďže došlo k presahu len o pár minút aj to len počas dvoch referenčných období. Žalovaný v tejto súvislosti predložil výpočet vychádzajúci zo žalobcom predložených prepočtov mesiacov s tým, že k prekročeniu týždenného pracovného času došlo iba v prípade dvoch referenčných období a to január 2022 až jún 2022 a január 2023 až jún 2023. Žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie služby v Hasičskom a záchrannom zbore oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby. Vopred vedel o platových podmienkach v služobnej pohotovosti a služobnom čase. V súvislosti s uplatnenou výškou nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobca uplatňuje vo výške 7 250,- EUR túto žalovaný považuje za zjavne neprimeranú a absolútne premrštenú a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa názoru žalovaného neporovnateľne vyššia. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na rozhodnutie NS SR, sp. zn. 4 Cdo 19/2020 v tom zmysle, že ide o osobnostné práva a je potrebné majetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Ďalej poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7 Cdo 29/2021. Žalovaná zas poukázala na tú skutočnosť, že výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilných trestných činov. Zároveň žalobca poukázal na to, že žalobca musí nielen uviesť, ale aj preukázať ako ujma mu vznikla. S poukazom na uvedené namietol aj miestnu príslušnosť konajúceho súdu s tým, aby súd prípadne zastavil konanie alebo žalobu v celom rozsahu zamietol.

3. Žalobca vo svojej replike zo dňa 25. 4. 2024 na č. l. 58 - 67 spisu k vyjadreniu žalovaného okrem iného poukázal na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci Pfeiffer , ďalej na uznesenie Európskeho súdneho dvora vo veci C-52/04 a C - 518/15 v zmysle ktorých nie je možné súhlasiť s tvrdením žalovaného, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany vykonávané Hasičským a záchranným zborom SR. Za Slovenskú republiku, ktorá je vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škode pre nesprávnu transpozíciu Smernica EÚ, v konaní koná Ministerstvo vnútra SR. Žalobca poukázal na rozhodovaciu prax všeobecných súdov, ktorá vyriešila otázku na strane žalovanej. Žalobca poukazuje na rozsudok Krajského súdu Košice, sp. zn. 11Co/90/2022 zo dňa 31. 5. 2023 v ktorom tento uviedol, že štát zodpovedá za porušenie unijného práva, nemôže sa zbaviť zodpovednosti. Zároveň Európsky súdny dvor vo svojej rozhodujúcej praxi pripúšťa zodpovednosť štátu i v prípadoch porušenia unijného práva zamestnávateľom majúcim verejno-právnu povahu. Napriek tvrdeniu žalovaného správnosti transpozícii Smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku je však praktickým dôsledkom aplikácie zákona č. 315/2001 Z. z. výsledok, ktorý negarantuje 48 - hodinový týždenný pracovný čas pre členov Hasičského zboru SR. Žiadne ustanovenie zákona o Hasičskom zbore nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času. V tomto smere sa zákon o Hasičskom zbore ako právna úprava lex specialis odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú Smernicu ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD. V tejto súvislosti znovu žalobca poukázal na judikatúru ESD a na skutočnosť, že slovenský právny poriadok potvrdzuje neexistenciu osobitnej právnej úpravy obsahujúcej náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením unijného práva jednotlivcov a ani pravidlá použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady. V dôsledku toho, berúc do úvahy judikatúru ESD možno nárok na náhradu takto vzniknutej škody podľa unijného práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva k náhrade, ktoré dochádza v peniazoch. Zákonnú možnosť inej úhrady v peniazoch umožňuje § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zároveň žalobca poukázal na rozsudok Európskeho súdneho dvora / ESD/, C-514/20, bod 32 v zmysle ktorého Súdny dvor dospel k záveru, že v rámci pracovnej pohotovosti sa pracovník, ktorý je povinný zdržiavať sa na svojom pracovisku a byť okamžite k dispozícii svojmu zamestnávateľovi musí zdržiavať mimo svojho rodinného, sociálneho prostredia a má v mnohých priestoroch organizovať si čas v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje. Celú túto dobu treba kvalifikovať ako pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES bez ohľadu na pracovnú činnosť skutočne vykonávanú pracovníkom počas uvedenej doby. V tejto súvislosti poukázal aj na ďalšie rozhodnutia ESD. V súvislosti s výpisom z dochádzkového systému SAP týkajúcimi sa žalobcu, žalovaný uviedol, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz. Táto námietka žalovaného je neopodstatnená. Z predloženého výpisu z dochádzkového systému SAP , Evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny / PH/, ako aj skutočne odpracované hodiny / bez času služobnej pohotovosti - skratka OH /. Výpis dochádzkového systému SAP predložený súdu zo strany žalobcu za ten-ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, kedy nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softvéru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac / bez času služobnej pohotovosti /. V tejto súvislosti žalobca poukázal a uviedol rôzne súdne rozhodnutia slovenských súdov a to Mestského súdu Košice, Okresného súdu Spišská Nová Ves, Okresného súdu Rožňava, Okresného súdu Brezno, Okresného súdu Zvolen v spojení aj s rozhodnutiami Krajského súdu v Košiciach v ktorých obdobných veciach boli priznané obdobné nároky v rozsahu od 2 000,- EUR do 6 167,21 EUR. Žalobca ďalej poukázal na to, že zákon č. 315/2001 Z. z. tzv. referenčné obdobie vôbec nespomína, s takýmto pojmom nepracuje, a teda ich ani neupravuje. Pojem tzv. referenčné obdobie a pojem obdobie, v ktorom je služobný čas nerovnomerne rozvrhnutý, sú dva samostatné pojmy s rozdielnou úpravou aj s dôsledkami z nich vyplývajúcimi. Žalobca zotrvávajúc na svojej argumentácii, že dĺžka referenčného obdobia má byť 4 mesiace poukazuje na to, že sám žalovaný dospel k záveru, že v dvoch 6 mesačných referenčných obdobiach došlo u žalobcu k prekročeniu priemerného týždenného pracovného času. Žalovaný sa snaží bagatelizovať porušenie Smernice 2003/88/ES a to s odkazom, že k presahom času došlo len o pár minút.

4. Žalovaný vo svojej duplike zo dňa 20. 5. 2024 na č. l. 73 - 76 spisu okrem iného uviedol, že žalobca musí preukázať porušenie práva Európskej únie, čo sa mu celkom zjavne nepodarilo. Tvrdenie žalobcu na strane 7 repliky nemôže obstáť ako tvrdenie preukazujúce naplnenie prvej podmienky náhrady škody. Žalobca na strane 8 repliky tvrdí, že náhrada škody členským štátom spôsobená jednotlivcovi

porušením ich práva musí byť primeraná vzniknutej škode. Žalovaný k uvedenému uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že nedošlo k akémukoľvek porušeniu práva žalobcu v zmysle Smernice 2003/88/ES a to aj vzhľadom na skutočnosť, ak by súd konštatoval nesprávnu transpozíciu Smernice 2003/88/ ES, tak žalobcovi žiadna škoda vzniknúť nikdy nemohla. Žalovaný poukazuje na skutočnosť, že ide o individualizovaný civilný spor o náhradu nemajetkovej ujmy a nemožno ho takto zovšeobecniť. Každý spor o majetku má svoje špecifiká, osobitosti na ktoré je nevyhnutné prihliadať. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR, sp. zn. 7Cdo 29/2021. Žalovaný poukázal na to, že tabuľky predložené žalobcom považuje za relevantné, nakoľko tieto nepreukazujú porušenie práva Európskej únie. V tejto súvislosti poukázal na článok 17 ods. 3 písm. b/ a bod. i/ Smernice, ktoré ustanovujú, že na protipožiarne služby sa vzťahujú odchýlky v zmysle článku 19 Smernice, t. j. referenčné obdobie v období 6 mesiacov v rámci ktorého je nevyhnutné vypočítať priemerný týždenný pracovný čas. Žalovaný dodal, že má na mysli tabuľky žalobcu na stranách 3 až 15 žaloby a nie tabuľky zo systému SAP, ktoré priložil k žalobe ako prílohu. Smernica 2003/88/ES hovorí o najkratšom referenčnom období v dĺžke 4 mesiacoch. Prepočty žalobcu na 1 - mesačné referenčné obdobia teda nenachádzajú právny základ v žiadnom právnom predpise a teda ani v Smernici 2003/88/ES a ani v zákona č. 315/2001 Z. z.. Podľa názoru súdu predložené zmienené rozhodnutia slovenských súdov v obdobných a podobných sporoch nie sú relevantné a nemali by byť brané ako smerodajné a to z dôvodu, že pri uplatňovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a teda zásahov do osobnostných práv by sa mal podľa názoru žalovaného upriamovať iba na tie osobnostné práva, ktoré sú uplatňované v tom ktorom konaní a teda keď sa jedná o žalobcu v tomto konaní, tak by sa mali zohľadňoval výlučne faktory, ktoré determinujú alebo majú determinovať utrpenie v ujme osobnostnej sféry žalobcu v tomto konkrétnom konaní.

5. Žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 5. 8. 2024 na č. l. 84 - 85 spisu okrem iného poukázal na to, že prepočty žalovaného s poukazom na referenčné obdobie sú nesprávne. Zároveň tieto boli vykonávané len pre účely súdneho konania, nakoľko neexistuje žiadna vnútorná úprava na stanovenie plánu služieb, na stanovenie referenčných období tak, aby aj pri zohľadnení služobnej pohotovosti nedochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času. Zároveň žalobca zotrval na svojich argumentoch, čiže dĺžka referenčného obdobia má byť maximálne 4 mesiace.

6. Okresný súd Michalovce rozsudkom sp. zn. 7C 1/2024 zo dňa 14. 8. 2024 zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 2 660,- EUR s tým, že v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol a priznal zároveň žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu z priznanej sumy.

7. Proti rozsudku v jeho vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania (I. a III.) podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, odôvodniac ho odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za neodôvodnené. Súdu vytýka, že v bode 7. odôvodnenia rozhodnutia nesprávne ustálil nespornosť tvrdení a to konkrétne tvrdenie, že 48 hodinový týždenný pracovný čas bol v určitých týždňoch prekročený, nakoľko v priebehu konania žalovaný sporoval celé výpočty jednotlivých mesiacov, pričom tieto výpočty boli medzi stranami sporné a súd prvej inštancie sa s nimi nezaoberal. Rovnako sa nestotožnil s tvrdením súdu v bode 57. odôvodnenia, keď súd konštatoval splnenie tretej podmienky a to existencie príčinnej súvislosti medzi prvou a druhou podmienkou. V predmetnom konštatovaní súdu absentuje následok vyvolaný v dôsledku nezarátania služobnej pohotovosti do pracovného času, s čím sa súd vôbec nevyporiadal. V ďalšom uviedol, že článok 16 písm. b/ a článok 19 smernice 2003/88/ES jasne stanovujú, že referenčné obdobie na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času pracovníka je 4, resp. 6 mesiacov, v tomto smere poukázal na § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., v zmysle ktorého služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. V zmysle uvedeného má žalovaný za to, že podstata pojmov „referenčné obdobie“ a „nerovnomerné rozvrhnutie služobného času“ je totožná. Súd prvej inštancie v bodoch 64. a 65. napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca odpracoval 19-krát vyšší počet hodín v rámci týždenného pracovného času ako smernica 2003/88/ES povoľuje v priebehu 3 rokov, ktoré si žalobca uplatňuje v žalobe. Súd prvej inštancie bez bližšieho zaoberania sa a skúmania týchto výpočtov žalobcu sa stotožnil s jeho výpočtami v rámci 1-mesačného referenčného obdobia, čo žalovaný

namieta. Bolo na žalobcovi, aby preukázal, aká nemajetková ujma mu vznikla, akým spôsobom mu bolo teda zasiahnuté do bežného života a zároveň aj aby dokázal prípadné tvrdenia, že 20,36 hodín v rozsahu 176 dní a 8,5 hodiny v rozsahu ďalších 176 dní by využil určitým iným spôsobom, k čomu v konaní doposiaľ ani len nedošlo, nakoľko súd prvej inštancie nevykonal na pojednávaní výsluch samotného žalobcu. Súd prvej inštancie nevykonal výsluch žalobcu na pojednávaní dňa 14.8.2024 s odôvodnením, že výsluch žalobcu žalovaným nebol navrhnutý v rámci sudcovskej koncentrácie konania. Žalovaný nenavrhol výsluch žalobcu v rámci sudcovskej koncentrácie konania, nakoľko výsluch žalobcu navrhol už skôr samotný žalobca. Poukázal na skutočnosť, že žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí. Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvej inštancie nevykonal výsluch žalobcu nebolo v tomto konaní absolútne preukázané, či naozaj v prípade žalobcu v rámci žalovaného obdobia došlo k nejakému zásahu do súkromného, rodinného života či neoprávnenému zásahu, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy súdom prvej inštancie. Týmto konaním súd prvej inštancie odňal právo na spravodlivé súdne konanie. Súčasne žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáhal aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Otáznym zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou. Súd prvej inštancie nijako bližšie nevysvetlil, prečo ujmu na právach žalobcu videl ako závažnú. Žalovaný aj v tomto prípade zastal názor, že súd prvej inštancie sa nijakým spôsobom riadne nevysporiadal s nemajetkovou ujmou žalobcu, čím žalovanému odňal právo na spravodlivé súdne konanie a presvedčivé zdôvodnenie právneho názoru súdu prvej inštancie. Žalovaný zároveň podal odvolanie aj voči III. výroku napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v celom rozsahu z dôvodu, že nárok žalobcom bol nesprávne uplatnený a jedná sa o súvisiaci výrok. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

8. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa plne stotožňuje s názorom konajúceho súdu o dĺžke trvania referenčného obdobia a považuje ho za vecne správny, pričom poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/23/2024, v zmysle ktorého Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia. Taktiež poukázal aj na ostatnú novelu zákona č. 315/2001 Z. z., konkrétne zákon č. 258/2024 Z. z., ktorý s účinnosťou od 1.11.2024 zaviedol do zákona č. 315/2001 Z.z. úpravu referenčných období.

9. V rámci odvolacej repliky žalovaný poukázal na pôvod slova referenčný z latinského slova „referere“, teda podať správu. Podať správu - t. j. vyčísliť priemerný týždenný pracovný čas je potrebné za také obdobie, na aké je rozvrhnutý nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Zmyslom zavedenia referenčných období a ich právneho zakotvenia v smernici je práve zabezpečenie potrebnej flexibility pre výkon rôznorodých povolaní (ods. 15 úvodných ustanovení, kde smernica požaduje zabezpečenie pružnosti). Účelom smernice nie je nijakým spôsobom obmedzovať členské štáty v tom, ako umožnia plánovanie rozvrhnutia pracovného času vo svojich právnych poriadkoch a zároveň pracovníkom v tomto zmysle zo smernice nevyplývajú žiadne práva. Prijatím argumentácie žalobcu prvostupňovým súdom došlo k stavu, v ktorom sa jednak poprel účel ustanovenia zákona § 86 ods. 1 (v podstate je to úplná derogácia tohto ustanovenia), jednak sa poprel účel smernice vyjadrený v ods. 15 úvodných ustanovení, kde smernica požaduje zabezpečenie pružnosti. Naopak, prijatím argumentácie o šesťmesačných referenčných obdobiach zo strany odvolacieho súdu oba tieto teoretické a aplikačné problémy odpadávajú. To, že referenčné obdobia sú šesťmesačné sa v praxi odzrkadľuje aj pri príprave, prerokovaní a prijatí kolektívnych zmlúv, pričom príkladmo odkázal na čl. 3 ods. 15 Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2023: „Služobný úrad poskytne príslušníkovi na jeho žiadosť podľa § 141 ods. 3 písm. c) Zákonníka práce jeden deň služobného voľna v prvom polroku kalendárneho roka 2023 a jeden deň služobného voľna v druhom polroku kalendárneho roka 2023; za čas služobného voľna patrí príslušníkovi služobný plat.“ Tieto dni

sú v záznamoch systému SAP evidované ako „SVP“. Dôvodom rozdelenia dní voľna do kalendárnych polrokov je snaha služobného úradu znížiť priemerný týždenný pracovný čas príslušníkov E. F. G. G. (teda aj žalobcu) v každom z šesťmesačných referenčných období. Opäť poukázal na skutočnosť, že z výpočtov žalovaného, ktoré žalovaný predložil súdu prvej inštancie už v rámci svojho vyjadrenia k žalobe vyplýva, že v prípade žalobcu došlo k minimálnemu prekročeniu a to len v 2 referenčných obdobiach zo 6 referenčných období za celé trojročné obdobie, a to len o pár hodín za celé 3 roky.

10. Žalobca v odvolacej duplike uviedol právny záver, že pokiaľ sa žalovaný dovoláva výlučného použitia ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. pre referenčné obdobia, žalovaný nie len na tomto mieste a aj v ďalších častiach svojho odvolania úplne popiera zásadu prednosti práva EÚ pred vnútroštátnou normou, z ktorej vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu členského štátu EÚ v rámci svojich právomoci a voľnej úvahy nielen vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ, ale pokiaľ táto interpretácia možná nie je, ukladá mu aj neaplikovať s právom únie nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenia bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa vnútroštátna právna norma mala uviesť do súladu s úniovým právom (SD EÚ C -231 - 233/06, C - 128 - 131/07). V súvislosti s referenčným obdobím poukázal aj na ďalšie rozhodnutia krajských súdov a to rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 2Co/33/2024 z 10. septembra 2024 a 13Co/43/2024 z 5. novembra 2024 ako aj rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach 9Co/185/2023 z 11.9.20204 a 2Co/110/2024 z 21. novembra 2024, ktoré svojimi závermi podporujú jeho argumentáciu.

11. Rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (II.) nebol odvolaním napadnutý, v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť v zmysle ust. § 367 ods. 2 CSP a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

12. Na podklade podaného odvolania Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 2Co 9/2025 zo dňa 26. 2. 2025 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom vyhovujúcom výroku a o výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil okrem iného tým, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku neuviedol odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky, nedostatočne sa zaoberal skúmaním následkov na život žalobcu vyvolaných v dôsledku nezarátania služobnej pohotovosti do pracovného času a teda dôvodnosťou uplatneného nároku, nezaoberal sa skúmaním primeranej relutárnej náhrady v odôvodnení rozsudku, pokiaľ dospel k záveru o primeranosti relutárnej náhrady práve vo výške 2 660,- EUR nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia.

13. Po vrátení veci odvolacím súdom bol vo veci vypočutý žalobca, ktorý vo svojej výpovedi okrem iného uviedol, že po rokoch odslúžených v pracovnom pomere hasiča dospel k fáze, že už čas, ktorý nadsluhoval pociťoval ako svoju ujmu a kvôli tomu následne podal žalobu v predmetnej veci. Žalobu nepodal ihneď, ale s odstupom času, nakoľko si myslel, že môže dôjsť k nejakému konsenzu zo strany zamestnávateľa, čo sa však nestalo. Využitie času, ktorý nadsluhuje by si vedel predstaviť inak a to či už s rodinou alebo s priateľkou. V minulosti mu pracovný čas narušil súkromný vzťah. Počas súkromného voľna sa venuje turistike a ďalším športom, avšak vzhľadom na čas strávený v zamestnaní a potrebuje regenerácie po ukončení služby je dosť náročné tento voľný čas skĺbiť s jeho možnými aktivitami, ktoré by chcel.

14. V okolnostiach prípadu nie je medzi stranami sporné, že žalobca je príslušníkom
E. F. G. G. H., vykonáva stálu štátu službu v Michalovciach. Žalobcovi sú nerovnomerne rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16 resp. 16,5 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8 resp. 7,5 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť za prácu nadčas. Hasiči teda strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny - prvá, druhá a tretia zmena, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva dni voľna.

15. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že 48 - hodinový týždenný pracovný čas bol prekročený v určitých týždňoch a to nasledovne: 01/2021 - 52,14 hodín týždenne, 04/2021 - 51,69 hodín týždenne, 05/2021 - 54,69 hodín týždenne, 08/2021 – 49,24 hodín týždenne, 09/2021 - 53,55 hodín týždenne, 10/2021 - 57,63 hodín týždenne, 02/2022 - 51,69 hodín týždenne, 04/2022 - 52,14 hodín týždenne, 05/2022 - 50,46 hodín týždenne, 06/2022 - 56,84 hodín týždenne, 08/2022 - 54,07 hodín týždenne, 09/2022 - 50,25 hodín týždenne, 10/2022 - 50,40 hodín týždenne, 11/2022 - 52,14 hodín týždenne, XX/XXXX - 54,88 hodín týždenne, 03/2023 - 50,40 hodín týždenne, 05/2023 - 52,62 hodín týždenne, 09/2023 - 49 hodín týždenne, 10/2023 - 56 hodín týždenne, 11/2023 – 48,07 hodín týždenne, 12/2023 - 49,47 hodín týždenne.

16. Pri posudzovaní právnej stránky v okolnostiach prípadu súd vychádzal zo súdnej praxe a z názorov (úvah) prezentovaných Ústavom medzinárodných vzťahov a aproximácie práva (Právnická fakulta UK Bratislava).

17. K žalovanou vznesenej námietke nedostatku právomoci rozhodovania súdu tunajší súd vyjadruje presvedčenie, že nárok žalobcu tak, ako ho skutkovo vymedzil, nemôže v slovenskom právnom systéme prejednať a rozhodnúť žiaden iný orgán ako všeobecný súd. Pri tomto konštatovaní vychádzal súd z ustanovenia § 3 CSP a z názorov (úvah) prezentovaných už spomínaným Ústavom medzinárodných vzťahov a aproximácie práva (Právnická fakulta UK Bratislava, odseky 19 - 21). Bolo nepochybné a zo strany žalobcu ako pána sporu opakovane zdôraznené, že neuplatňuje mzdový nárok, ale nárok na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť porušením únioného práva. Jedine všeobecný súd je v zmysle ustanovenia § 3 CSP oprávnený (a povinný) rozhodnúť o tom, či bola jednotlivcovi spôsobená škoda nesprávnym prebratím práva Európskej únie, jeho nerešpektovaním a v akej výške.

18. Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii komunitárneho práva
vychádza z prednosti komunitárneho práva, bez ktorej by táto zodpovednosť nebola vynútiteľná. Práve na základe prednosti komunitárneho práva si v prípade jeho chybnej aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany orgánu členského štátu sa môžu poškodené fyzické alebo právnické osoby domáhať náhrady spôsobenej škody.

19. Prednosť komunitárneho práva, jeho priamy účinok, ako aj celý inštitút
zodpovednosti členského štátu a uplatňovania si náhrady škody poškodenými subjektmi nie sú upravené v zakladajúcich zmluvách, ani v aktoch inštitúcií Európskej únie a vyplývajú výlučne z judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločenstiev. Táto judikatúra vychádza predovšetkým zo zásady pacta sunt servanda a zo zásady komunitárnej lojality, ktoré sú zakotvené v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len Zmluva o založení ES"), a na základe ktorých sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy alebo z činnosti inštitúcií spoločenstva a zdržať sa „akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy" alebo ktoré by mohli ohroziť reálny účinok komunitárneho práva.

20. Povinnosť aplikácie komunitárneho práva Súdny dvor vysvetlil po prvýkrát v
prípade Simmenthal (106/77, 9.3.1978, Zb, s, 629), v ktorom riešil dôsledky priamej aplikovateľnosti ustanovení komunitárneho práva prípade, ak bola s nimi v rozpore vnútroštátna norma. Priama aplikovateľnosť komunitárneho práva v tomto prípade podľa Súdneho dvora znamená, že „normy komunitárneho práva musia disponovať úplným účinkom, a to rovnakým spôsobom vo všetkých členských štátoch počnúc od ich vstupu do platnosti a počas celého obdobia ich platnosti", akoby boli súčasťou právneho poriadku uplatniteľného na území jednotlivých členských štátov" (bod 14 rozsudku Simmenthal), pričom majú vyššiu právnu silu ako normy vnútroštátne. To znamená, že vnútroštátna norma odporujúca komunitárnej norme nemôže byť právoplatne aplikovaná. Súdny dvor ďalej zdôraznil, že každý vnútroštátny súd je ako orgán členského štátu „v medziach svojich právomocí povinný aplikovať komunitárne právo ako celok a chrániť práva, ktoré priznáva toto právo jednotlivcom tak, že nesmie

aplikovať žiadne skoršie alebo neskoršie ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s komunitárnym právom" (body 16 a 21 rozsudku Simmethal).

21. Zodpovednosť členských štátov v prípade porušenia komunitárneho práva je objektívna a absolútna. Členský štát sa jej teda nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej nemôže exkulpovať, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil.

22. V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať komunitárne právo z článku 144 ods. l Ústavy Slovenskej republiky, na základe ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, t.j. Zmluvou o Európskej únii, Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, aj ostatnými prameňmi primárneho práva Európskej únie. Okrem toho § 2 ods. l zákona č. 416/2004 Z. z. o Úradnom vestníku Európskej únie ustanovuje nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právne záväzných aktov, ktoré boli v tomto úradnom vestníku uverejnené. Na predchádzajúce ustanovenia nakoniec nadväzoval aj § 121 O.s.p., ktorý zbavoval povinnosti dokazovať právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie a v súčasnosti je to Civilný sporový poriadok vo svojom ustanovení § 186 ods. l.

23. Podľa čl. 7 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods.5.

24. Podľa čl. 144 ods. l Ústavy Slovenskej republiky, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a5 a zákonom.

25. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

26. V čl. 1 bod 2 Smernice táto rieši: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

27. Podľa čl. 1 bod 3 Smernice táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

28. Podľa čl. 2 bod 1 Smernice „pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

29. Podľa čl. 6 písm. b) Smernice členské štáty príjmu opatrenia na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

30. Podľa čl. 16 písm. b) Smernice členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

31. Podľa ustanovenia § 85 ods. l zákona č. 315/2001 Z. z. („Zákon") služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

32. Podľa ustanovenia § 85 ods. 2 Zákona služobný čas príslušník je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

33. Podľa ustanovenia § 86 ods. 1 a 2 Zákona služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

34. Podľa ustanovenia § 91 ods. 1 Zákona štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

35. Podľa ustanovenia § 91 ods. 3 Zákona v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

36. Podľa ustanovenia § 92 ods. 1 Zákona služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

37. Podľa ustanovenia § 97 ods. l písm. h) zákona č. 315/2001 Z.z. ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

38. Podľa ustanovenia § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z.z., príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom, okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

39. Podľa ustanovenia § 122 ods. l, ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. l určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

40. Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada a) 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, b) 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, a 25 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, c) 5 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného patu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

41. Otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov (lekárov, hasičov), v prípade hasičov riešil Súdny dvor EU (ďalej len ESD) vo svojom rozsudku C - 429/09G. Fuß tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym" pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ďalej uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle Smernice2003/88/ES". V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku ESDC-429/09 z 25.11.2010).

42. Vo veci C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že ... pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas" v zmysle smernice 93/104/ES nezávisle od toho akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti" (bod 27 Rozsudku ESD vo veci 437/05 z 11.01.2007).

43. Podľa ustanovenia § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

44. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1, 2, 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo je vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

45. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

46. K žalovaným namietanej aplikácii Smernice na daný prípad súd, okrem už uvedeného, uvádza, že výklad pôsobnosti jej aplikácie žalovanou je nesprávny, keď čl. 1 ods. 3 Smernice odkazuje na pozitívne vymedzenie čl. 2 smernice 89/392/EHS, negatívne vymedzenie upravuje výslovne („táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smernici 1999/63/ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice"). ESD v rozsudku Fuß uviedol, že z rozsahu úpravy tejto smernice nie sú vyňatí ani hasiči (ako tvrdí v rámci svojej procesnej obrany žalovaná, resp. že na hasičov smernica nevzťahuje), keď v bode 33 konštatuje, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5.októbra 2004, Pfeiffer a i. C-397/01 až 103/01, s. I-8835,body 98 a100, ako aj Fuß, už citovaný, body 33 až 35 a 38).

47. Vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskych záchranárov (C-397/01,Pfeiffer) ESD uviedol, že „ ...časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času" (bod 95 Rozsudku ESD C-397/02 z5.10.2004). V dôsledku takého prístupu je zrejmé, že podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a by mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka (Rozsudok ESD C-14/04, Dellas. bod 48, 58).

48. Ďalej v bode 35 rozsudku ESD C-429/09 konštatuje, že Súdny dvor už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (pozri rozsudky Pfeiffera i., už citovaný bod 99, ako aj Fuß, už citovaný bod 52).

49. Okrem toho Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudky Pfeiffera a i., už citovaný, body 103 až 106, ako aj Fuß, body 56 až 59).

50. V bode 38 rozsudku ESD C-429/09 Súdny dvor konštatuje, že za týchto podmienok má pracovník, ako je G. Fuß, ktorého v zásahovej službe zamestnáva Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení článku 6 písm. b) smernice 2003/88 voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia (rozsudok Fuß, bod 60).

51. Žalovaný v konaní namietal nedostatok pasívnej vecnej legitimácie Slovenskej republiky. Akcentujúc vyššie a doteraz uvedené súd konštatuje, že o pasívnej legitimácii Slovenskej republiky ako členského štátu zodpovedného za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie v tomto konaní nemal pochybnosti. Na tom by nič nemenila ani prípadná možnosť žalobcu domáhať sa škody aj priamo od svojho (verejnoprávneho zamestnávateľa) ako porušiteľa záväznej smernice Európskej únie s priamymi účinkami, ktorou možnosťou sa však súd nezaoberal, keď ani taký záver by nemohol vylúčiť zodpovednosť členského štátu. Rozsudok vo veci Fuß dáva v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 hodinového pracovného času právo poškodenému domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu (bod 45, 46 a 61 Rozsudku Fuß).

52. Ďalej považuje súd za potrebné ozrejmiť, že napriek veľkému počtu písomných vyjadrení a ich rozsahu, odhliadnuc od právnej kvalifikácie žalobcom uplatneného nároku (ktorá je úlohou súdu), medzi stranami sporu bolo sporné to, či u žalobcu došlo k porušeniu práva Európskej únie Slovenskou republikou v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice EÚ 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, konkrétne, či do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore sa premietli ustanovenia Smernice č. 2003/88/ES, čl. 6 písm. b) o 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe pre hasičova či sa doň premietnuť mali.

53. Z ustanovenia § 85 zákona č. 315/2001 Z. z. (podľa ktorého služobným časom príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom „Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne), z ustanovenia § 92 tohto zákona (podľa ktorého Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v miestne vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni)vyplýva, že služobná pohotovosť podľa Zákona o hasičskom zbore sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase". Vzhľadom na uvedené sa súd stotožňuje s názorom žalobcu, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. Ustanovenie § 122 zákona č. 315/2001 Z. z. potom upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, „takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas" (ods. 2) a § 91 ods. l zákona tiež uvádza, že „štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2". Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 zákona o hasičskom zbore výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods.5 ustanovenia § 103 v spojení s ustanovením § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.).

54. Z uvedeného možno logicky vyvodiť záver, že smernica 2003/88 ES nebola

správne prebratá. Žalobca ako príslušník Hasičského záchranného zboru Slovenskej republiky spadajúceho pod Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky má smernicou garantované právo na 48 hodinový pracovný čas. V stálej štátnej službe ako hasič v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora ,nepochybne odpracoval v rokoch 2018 až 2021 priemerný týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na základe čoho súd uzavrel, že sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia proti Slovenskej republiky.

55. Súd dodáva, že nesprávne prebratie smernice do zákona č. 315/2001 Z.z. a jeho dodržiavanie Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom Slovenskej republiky, ktoré však nerešpektuje smernicu 2003/88 ES v článku 6 písm. b), ktorá je pre tento vzťah priamo aplikovateľná, v zmysle rozsudku Fuß nezbavuje Slovenskú republiku zodpovednosti za jej nedodržiavanie v prípade hasičov zamestnaných vo verejnoprávnom sektore, a nie je preto relevantné žalovanou zdôrazňované rozlíšenie medzi zodpovednosťou Slovenskej republiky za nesprávnu transpozíciu a zodpovednosťou zamestnávateľa žalobcu za nesprávnu aplikáciu pri úprave pracovného času v služobnom pomere žalobcu.

56. Podmienky uplatnenia nároku na náhradu škody v nadväznosti na uvedené nemožno pre daný prípad vzťahovať z § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a ani zo zákona č. 514/2003 Z. z., ale sú dané v zmysle stabilizovanej judikatúry Európskeho súdneho dvora (C - 429/09, Fuß, C - XXX/XX I. J. H. K.) - 1. cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie je dostatočne závažné a 3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

57. Článok 6 písm. b) Smernice predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, pričom súd poukazuje aj na rozsudok ESD vo veci G. Fuß (C - 429/09), ktorý konštatuje priamy účinok čl. 6 písm. b) Smernice, keď podľa neho priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Prvá podmienka týkajúce sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je splnená.

58. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas" v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek „rozumné pochybnosti". Keďže žalobca v dotknutom období odpracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie. Preto je vo veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody.

59. Pokiaľ ide o tretiu podmienku, tu konajúci súd uzavrel, že existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením článku 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný, keď žalobca musel pracovať viac v dôsledku nezarátania služobnej pohotovosti do pracovného času.

60. Za nesprávne je potrebný považovať názor žalovaného, že na hasičov, ktorí sa podieľajú aj na civilnej ochrane obyvateľstva sa Smernica nemôže vzťahovať, a preto žalobcovi nemohla vzniknúť škoda. Významom a výkladom článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/ES sa zaoberali viaceré rozsudku ESD, z ktorých vyplynulo, že spomínaný článok 2 ods. 2 Smernice 89/391 nevylučuje z jej

pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení Smernice“ (C- 397/01). Činnosti, vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby (okrem prípadov výnimočných okolností) patria do rozsahu pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, takže článok 6 písm. b) tejto Smernice bráni prekročeniu 48 hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

61. Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je právo na ochranu zdravia, ktoré v Článku 40 Ústavy SR zaväzuje štát zabezpečiť jeho realizáciu predovšetkým prostredníctvom právnej úpravy materiálnych a inštitucionálnych predpokladov nevyhnutných na jeho efektívny výkon.

62. Každý má právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky (Článok 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv).

63. Na základe uvedeného súd uzavrel, že v prejednávanej veci je žaloba podaná dôvodne.

64. K žalobcom uplatnenej výške škody súd považuje za potrebné predovšetkým uviesť, že výpočet jej výšky, na základe ktorého si žalobca žalovanú sumu uplatnil, je mätúci vzhľadom na povahu uplatneného nároku (vychádzajúc z odôvodnenia žalobného petitu), pretože žalobca neuplatnil na súde mzdový nárok. Ujma vznikla žalobcovi v nemajetkovej sfére - nie tým, že pracovná pohotovosť je ohodnotená nižšie ako výkon v rámci pracovného času (Smernica uvedené nerieši), ale tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy žalobca musel reálne odpracovať viac, ako by bol povinný, ak by bola Smernica prebratá do zákona správne a zarátal by tak do pracovného času aj hodiny pracovnej pohotovosti. Akékoľvek matematické výpočty vychádzajúce z výšky mzdy, resp. doplatku peňažnej náhrady, preto neboli pre súd vodidlom pre stanovenie výšky nároku.

65. Rozsudok ESD vo veci C 429/09 G. Fuß a jednoznačné znenie Smernice pre vnútroštátny súd znamená, že musí zaviazať žalovanú k náhrade ujmy, ktorá žalobcovi vznikla. Nemožno však prehliadať, že v zmysle slovenského právneho poriadku náhradu ujmy v nemajetkovej sfére možno zabezpečiť len cez inštitút upravený v Občianskeho zákonníku, v ustanoveniach o ochrane osobnosti- § 11 a nasl. OZ) a nie inštitút náhrady škody. Vzhľadom na predchádzajúce odseky odôvodnenia tohto rozsudku súd konštatuje, že právo Európskej únie (aj) Slovenskú republiku zaväzuje v prípade porušenia čl. 6 písm. b) Smernice subjektu dotknutému takým porušením ujmu nahradiť, následok takého porušenia však nemožno automaticky považovať za škodu (t. j. ujmu v majetkovej sfére podľa koncepcie škody a ujmy v slovenskom právnom poriadku). Kritériá na stanovenie výšky takej náhrady musia byť podľa ustálenej judikatúry ESD v súlade s princípmi ekvivalencie - rovnocennosti (podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov - bod 62 rozsudok Fuß) a efektivity (nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady - bod 62 rozsudok Fuß). Ako sa uvádza v rozsudku Fuß v bode 93, v prípade neexistencie práva Únie v tejto oblasti je na vnútroštátnom poriadku dotknutého členského štátu, aby za predpokladu, že budú dodržané zásady ekvivalencie a efektivity, stanovil kritériá umožňujúce určiť rozsah náhrady škody, pričom odkazuje na rozsudok ESD Brasserie du Pecheur a Factortame.

66. Súd teda vyjadruje presvedčenie, že z vyššie uvedeného vyplýva, že aj kritériá na stanovenie výšky takej náhrady musia byť analogicky „prepožičané" od ustanovení o ochrane osobnosti v Občianskom zákonníku a nemožno automaticky, mechanicky a celkom formalisticky nahradiť žalobcovi jeho ujmu aplikujúc kritériá pre náhradu škody, pod ktorú náš právny poriadok náhradu nemajetkovej ujmy nesubsumuje.

67. Vzhľadom na to súd pri stanovení sumy náhrady za zásah žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu - práva na odpočinok, súkromie a rodinný život prihliadal na závažnosť ujmy, ktorá mu takým (dostatočne závažným) zásahom vznikla a nevyhnutne aj na následky takým zásahom

vyvolané, okolnosti zásahu a v neposlednom rade medze svojej úvahy stanovil súd tiež v porovnaní s náhradou nemajetkovej ujmy, ktorá je priznávaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú ustanovenie § 13 OZ (súd pri stanovovaní kritérií dáva do pozornosti bod 95. Rozsudku Fuß).

68. Žalobca sa podanou žalobou domáha nároku, ktorým si uplatňuje nemajetkovú ujmu vo výške 7 250,- EUR EUR. Tento nárok žalobcu pozostáva z ďalších nárokov za obdobie od 2. 1. 2021 - 31. 12. 2023. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného súd dospel k záveru, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v danom prípade nie je premlčaný, nakoľko žalobci si uplatnil nárok za tri roky pred podaním žaloby v predmetnej veci, ktorá bola podaná dňa 2. 1. 2024 a nárok si uplatňuje od 2. 1. 2021.

69. Poukazujúc na judikatúru Súdneho dvora EÚ, z ktorej jednoznačne vyplýva, že Smernica 2003/88/ ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, má tunajší súd za jednoznačne splnené predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú porušením práva Únie, keďže v danej veci došlo k porušeniu práva žalobcu na oddych, zabezpečený stanovením maximálneho týždenného pracovného času v trvaní 48 hodín, ktoré vyplýva z ustanovenia čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktoré má priamy účinok, keďže je dostatočne jasné a určené, a jeho cieľom bolo priznať jednotlivcovi práva. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že išlo o porušenie dostatočne závažné a medzi týmto porušením a spôsobenou škodou jednotlivcovi existuje priama príčinná súvislosť. Čo sa týka námietky žalovaného, že žalobca nevykonal úkony, ktorými by upozornil zamestnávateľa na porušenie práva, resp. úkony, ktorými by namietal rozvrhnutie pracovného času, súd konštatuje ,že judikatúra Súdneho dvora EÚ, konkrétne rozsudky (C-429/09, C-445/06) takéto podmienky neustanovujú, preto by bolo v rozpore so zásadou efektivity, aby žalovaný bol zvýhodnený oproti žalobcovi, ktorého práva boli porušené. Nemožno ochraňovať žalovaného, ktorý porušil svoje povinnosti vyplývajúce z komunitárneho práva, a prenášať zodpovednosť na žalobcu, aby sa tento domáhal odstránenia protiprávneho stavu najprv u zamestnávateľa, nakoľko uvedeným postupom nie je podmieňované vyvodzovanie zodpovednosti fyzickej osoby voči členskému štátu za nesprávne transponovanie smernice, ktoré priamo upravuje práva pre tieto fyzické osoby. Vo vzťahu k námietke žalovaného, že podstatou sporu nie je to, či žalobca v niektorom týždni prekročil 48 hodinový pracovný čas, ale aký priemerný týždenný pracovný čas dosiahol v konkrétnych referenčných obdobiach ako aj to, že bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov v zmysle článku 16 písm. b/ Smernice č. 2003/88/ES je potrebné uviesť, že Smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 / maximálny týždenný pracovný čas / referenčné obdobie, nepresahujúce 4 mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku SR. Zo zákona č. 315/2001 Z. z. nevyplýva, aby Slovenská republika uvedené ustanovenie ako aj ustanovenie článku 6 písm. b/ Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku a teda, že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia Smernicou stanovených podmienok aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani v inom zákone upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články Smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku SR boli transponované ustanovenia Smernice o možnosti určenia referenčného obdobia v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenie § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa Smernice. Vzhľadom na uvedené je námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia neopodstatnená, nakoľko ustanovenie o referenčnom období súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času taktiež nebolo do právneho poriadku SR riadne prevzaté a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie. Ďalej súd poznamená, že členské štáty sú povinné rešpektovať a garantovať priemerný 48 – hodinový pracovný čas, aj vo vzťahu k referenčnému obdobiu / porovnaj rozsudok ESD C-254/2018 /.

70. Keďže ako už bolo vyššie uvedené, súd mal za preukázané, že žalobca v priebehu troch rokov, za ktoré si uplatnil nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, odpracoval 21-krát vyšší počet hodín v rámci týždenného pracovného času ako bol maximálny týždenný pracovný čas

podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, bol žalobca z uvedeného dôvodu ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, resp. fyzicky a psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva, súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka, keďže v dôsledku konania, resp. nekonania žalovaného došlo k porušeniu práva žalobcu na súkromný a rodinný život, práva na odpočinok, aj do práva na ochranu jeho zdravia, a teda za tento zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie, pričom pri stanovení konkrétnej výšky náhrady súd prihliadal na kritéria stanovené zákonom a rozhodovacou činnosťou súdov. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry Súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu fyzických síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy(rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/1/2020 zo dňa 19.11.2020). Bolo na rozhodnutí žalobcu, aké právne prostriedky ochrany osobnosti použije, či mu postačí konštatovanie porušenia jeho práv, alebo sa bude domáhať stanovenia dodatočného náhradného voľna, prípadne náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z podanej žaloby mal súd za preukázané, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 7 250,- Eur.

71. Nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby, a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Náhrada nemajetkovej ujmy poskytuje najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je právo na súkromie a rodinný život. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Súd vo svojom rozhodnutí musí uviesť dôvody, pre ktoré bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v konkrétnej výške. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd musí prihliadnuť aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, pričom samotná výška závisí od úvahy súdu a od posúdenia závažnosti vzniknutej ujmy, dĺžky času, po ktorú dochádzalo k protiprávnemu konaniu, intenzity zásahu, vniknutých dôsledkov ako aj od posúdenia špecifických okolnosti konkrétneho prípadu. V predmetnej právnej veci vyplynulo, že tento vykonáva namáhavú pracovnú činnosť, ktorá si vyžaduje plne sústredenie ako aj využívanie fyzických a psychických síl, v dôsledku čoho potrebuje dostatočný čas na regeneráciu fyzických i psychických síl, pričom tento čas je dlhodobo okliešťovaný, nakoľko žalobcovi je nariaďovaný výkon služobných povinnosti nad maximálny, smernicou povolený limit týždenného pracovného času v trvaní 48 hodín. Z predložených dôkazov vyplýva, že za 3 roky došlo u žalobcu 21-krát k prekročeniu týždenného pracovného času počas 6 mesiacov zo žalobou uplatneného celkového obdobia 3 rokov.

72. Nerešpektovaním článku 6 písm. b/ Smernice o rozvrhovaní pracovaného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného a rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry SD EÚ za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých desiatok hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl. Len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú. Na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane

vysoká. Vzhľadom na skutočnosť, že u žalobcu v jeho prípade došlo 21 – krát k prekročeniu týždenného pracovného času v trvaní 48 hodín počas 6 mesiacov a s ohľadom na výšku priznanej sumy v súvislosti s nemajetkovou ujmou v obdobných sporoch / porovnaj napr. rozhodnutie KS KE, sp. zn. 9CoPr 1/2019, 6CoPr 2/2019, 3CoPr 229/2019, 6Co 244/2019, 5Co 163/2021, 3Co 139/2021, 6Co 102/2022, 6Co 60/2022, 6Co 110/2023, 9Co 185/2023, 2Co 110/2024, 1Co 50/2024, 5Co 55/2024, / súd považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy u žalobcu v sume 2 000,- EUR, ktorá predstavuje primerané finančné zadosťučinenie pre žalobcu, ktorý čas nadsluhovania by si vedel predstaviť inak a to trávením či už s rodinou alebo priateľkou s tým, že čas strávený v zamestnaní skracuje potrebu regenerácie u žalobcu a tým pádom žalobcu ukracuje o jeho ďalšie aktivity. Zároveň súd v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol, t. j. do sumy 2 660,- EUR.

73. Námietka žalovaného týkajúca sa miestnej nepríslušnosti súdu, súd považoval za nedôvodnú podľa § 426 CSP, nakoľko na určenie miestnej príslušnosti je rozhodujúce tvrdenie žalobcu ohľadne miesta, kde nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody / nemajetkovej ujmy /.

74. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd úspešnému v spore žalobcovi priznal nárok na náhradu prvoinštančných trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu z priznanej sumy a to napriek tomu, že žalobca nebol úspešný v požadovanej výške uplatneného nároku, avšak v danom prípade výška nároku závisela na úvahe súdu. Do kategórie úvahy súdu spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle nálezu Ústavného súdu ČR, III. Ús 170/1999. Vo veci bolo preukázané, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca s tým, že o výške náhrady prvoinštančných trov konania bude rozhodnuté podľa § 262 ods. 2 CSP.

75. Podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP súd úspešnému v spore žalobcovi priznal nárok na náhradu odvolacích trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu z priznanej sumy a to napriek tomu, že žalobca nebol úspešný v požadovanej výške uplatneného nároku, avšak v danom prípade výška nároku závisela na úvahe súdu. Do kategórie úvahy súdu spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle nálezu Ústavného súdu ČR, III. Ús 170/1999. Vo veci bolo preukázané, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca s tým, že o výške náhrady odvolacích trov konania bude rozhodnuté podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.